

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาการกีฬาของชาติเป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ ความว่า

การกีฬาเป็นจุดประสงค์พื้นฐาน ที่จะส่งเสริมความสามารถของนักกีฬา ให้แสดงฝีมือในเชิงกีฬา กีฬานับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วยคือ ทางสังคม อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง โดยเฉพาะการกีฬาระหว่างประเทศ ก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษยชาติซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้นกีฬาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติกีฬาอย่างถูกต้อง มีความสามารถ และมีประสิทธิภาพ ก็จะนำชื่อเสียงแก่ตน และแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติกีฬาด้วยความเรียบร้อย ความสุภาพ ก็ทำให้มีชื่อเสียง และส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2531)

จากสภาพการณ์ของโลกในปัจจุบันท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะเห็นว่าการกีฬาได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร หากจะกล่าวถึง ความสำคัญ บทบาท และความคาดหวังของประเทศชาติแล้ว การกีฬานับว่ามีส่วนช่วยในการสร้างชื่อเสียงและพัฒนาประเทศได้มากวิธีหนึ่ง (บุญสม มาร์ติน, 2513)

สำหรับประเทศไทยเอง วงการกีฬานับว่ายังไม่มีการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาที่แน่นอน ขาดการวางแผนการพัฒนานักกีฬาที่เด่นชัด ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เล่นกีฬากันน้อยมาก ทำให้วงการกีฬาในบ้านเราไม่เติบโตเท่าที่ควร (เกษมสไมสร เกษมศรี, 2535)

จากสถิติการเข้าร่วมการแข่งขันการกีฬาของไทยเมื่อนับย้อนไปตั้งแต่ปี พ.ศ.2494 เป็นต้นมา ประเทศไทยส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับภูมิภาค และระดับโลก อาทิ กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งแรก ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย (พ.ศ.2494) โอลิมปิกเกมส์ ครั้งแรก ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ (พ.ศ.2495) และกีฬาแหลมทอง(SEAP Games) ซึ่งไทยเราเป็นเจ้าภาพ (พ.ศ.2502) ปรากฏว่า ผลการแข่งขันของทีมนักกีฬาไทย ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ที่ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัด คือ ผลการแข่งขันกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ 5 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า (พ.ศ.2512) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ผลการแข่งขันของนักกีฬาไทยยังล้าหลังอยู่ทั้งทางด้านเทคนิค กายและกำลังใจ ทั้งที่กีฬาหลายประเภท นักกีฬาไทยนิยมเล่นมาก่อนนักกีฬาของประเทศเพื่อนบ้าน กีฬาบางประเภท ไทยเคยมีสถิตินำหน้ามากกว่า (ประภาส จารุเสถียร, 2513)

เป็นที่น่าสังเกตว่า สถิติของนักกีฬาไทยที่เข้าร่วมการแข่งขันในช่วงระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก นักกีฬาไทยไม่เคยได้รับเหรียญทองจากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเลยแม้แต่ครั้งเดียว (สมบัติ กาญจนกิจ, 2533)

จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2525 การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 9 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย นักกีฬาไทยสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ โดยได้รับ เหรียญทอง 1 เหรียญ เหรียญเงิน 5 เหรียญ และเหรียญทองแดง 4 เหรียญ แม้ว่าผลการแข่งขันในครั้งนั้น จะไม่บรรลุเป้าหมายดังที่ใครต่อใครคาดไว้ แต่ผลพลอยได้ก็ตามมาอย่างคุ้มค่าก็คือ การทำให้คนทั่วโลกได้รู้จักประเทศไทย นับว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่ประจักษ์ต่อคนทั่วไปวิธีหนึ่ง

ต่อมาประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการกีฬามากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ 6 แต่การกีฬาของชาติยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาการกีฬาของไทยนั้นยังล้าหลังอยู่ในอีกหลาย ๆ ด้าน

การที่จะพัฒนาการกีฬาของชาติให้เจริญก้าวหน้าจะต้องได้รับการสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ประณัย จันทระประดิษฐ์ (2524) กล่าวว่า จะต้องได้รับการปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง
2. ด้านการปรับปรุงความสามารถของนักกีฬา มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ การให้แรงเสริมเพื่อเป็นกำลังใจ ไม่ทอดทิ้งนักกีฬาเมื่อหมดสภาพจากการเป็นนักกีฬา
3. ด้านอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีทางการกีฬามาใช้
4. ด้านการบริหารงานองค์การโดยเฉพาะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ทางด้านการกีฬา ทั้งของรัฐบาล และเอกชน ควรมีหลักในการจัดดำเนินการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพลดปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวก การบริหารงานที่ขาดความยุติธรรม ทำให้การกีฬาของไทยล้าหลัง
5. ด้านการผลิตผู้ฝึกสอนที่มีคุณภาพและชำนาญงานเฉพาะด้าน
6. ด้านการประชาสัมพันธ์การกีฬา ควรกระจายไปสู่ประชาชนในชนบทห่างไกล เพื่อให้เกิดการตื่นตัว และเกิดความสนใจในการกีฬา
7. ด้านการประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อพัฒนากีฬาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

หลักสำคัญต่อการที่จะพัฒนาการกีฬาของชาติ ให้เจริญก้าวหน้า ก็คือ ตัวนักกีฬาดังที่ ปรากฏ จากสถิติ (2513) ได้กล่าวว่าการที่ประเทศจะมีนักกีฬาฝีมือดี ๆ ระดับชาติ นักกีฬาต้องได้รับการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก มีการนำเอาเทคนิค และวิทยาการใหม่ ๆ มาฝึกนักกีฬา โดยทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และจริงจังประเทศจึงจะมี นักกีฬาที่ฝีมือดี ๆ เทียบกับนานาประเทศได้ ดังที่ วรศักดิ์ เทียรชอบ (2534) กล่าวว่า การที่มาตรฐานการกีฬาของไทย เราไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรนั้น สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งอาจมาจากการขาดกระบวนการในการสร้างนักกีฬาควบคู่ไปกับการแข่งขันกีฬา เพื่อให้มีจำนวนนักกีฬาเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังขาดการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการเรียนรู้ และฝึกหัดการเล่นกีฬาอย่างกว้างขวางอันเป็นผลทางอ้อมที่ทำให้สามารถจะคัดนักกีฬาที่มีความสามารถจากจำนวนประชากรที่มาก ๆ ได้ เมื่อรากฐานการเล่นกีฬาของเราไม่ดี ไม่กว้างขวางพอ ฐานนั้นก็ย่อมไม่สามารถรองรับยอดที่สูงได้ การที่จะพัฒนากีฬาของประเทศให้ดีขึ้น ควรจะส่งเสริมให้เยาวชนได้มีโอกาสเล่นและแข่งขันกีฬา ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง และวิธีการที่จะส่งเสริมทำได้โดยง่าย โดยที่รัฐบาลแทบจะไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรเพิ่มเติมก็คือ การเริ่มจากนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ

ยิ่งไปกว่านั้น โรงเรียนยังมีความสะดวกในแง่ของการจัดระบบ เพื่อให้นักเรียน เกิดความตระหนัก และมีนิสัยรักกีฬา ทั้งนี้ต้องมีวิธีการจูงใจควบคู่กันไปด้วย และถ้าจะให้ ได้ผลดีควรจัดให้มีครูพลศึกษา หรือครูที่ได้รับการอบรม เป็นผู้นำทางกีฬาหรือพลศึกษา จะทำ ให้เด็กได้รับทักษะกีฬาที่ถูกต้อง (สาธิต พ่วงบุตร, 2526)

การวางแผนในการพัฒนากีฬาของชาติให้เจริญก้าวหน้าเทียบเท่ากับนานาประเทศนั้น จะต้องมีการปูพื้นฐานที่ดีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะประเทศไทยที่หวังว่าจะเป็นเจ้าภาพจัดการ แข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ 28 ในปี พ.ศ.2547 ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นกับประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นความหวังที่เลื่อนลอย และขาดความแน่ใจ ในการรับเป็นเจ้าภาพ จัดการแข่งขันกีฬา โอลิมปิกครั้งที่ 24 เพราะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย แต่ประเทศเกาหลีใต้ก็ประสบ ความสำเร็จอย่างสมเกียรติ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2531)

สำหรับประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีการเล่นกีฬากันมากขึ้น แต่ ระดับนักเรียน เยาวชน และประชาชนที่เล่นกีฬาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฝึกหัดและพัฒนาทักษะ การเล่นที่ถูกวิธีด้วยระยะเวลาที่ต่อเนื่อง ทำให้มาตรฐานการกีฬาของประเทศไทยด้อยกว่า ประเทศเพื่อนบ้าน

จากสาเหตุที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ย่อมเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า นักกีฬาของไทย จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเร่งด่วน ดังนั้นในระบบการศึกษา ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดการ และดูแลโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จึงได้เล็ง เห็นความสำคัญ และมีนโยบายที่จะพัฒนากีฬาของเยาวชนในวัยเรียนให้มีมาตรฐานการ เล่นกีฬาที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2531-2539) เพื่อเป็นการเตรียมนักกีฬาที่มีความพร้อมสำหรับการแข่งขัน กีฬาระดับประเทศ โดยเฉพาะการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ และโอลิมปิกเกมส์ที่ประเทศไทย จะเป็นเจ้าภาพในปี พ.ศ.2541 และปี พ.ศ.2547 ตามลำดับ

ดังนั้นกรมสามัญศึกษา จึงได้จัดตั้งศูนย์กีฬาโรงเรียนขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2533 โดย มุ่งเน้นการส่งเสริม และสนับสนุนเยาวชนของชาติโดยเฉพาะผู้ที่มีคุณลักษณะพิเศษทางด้านกีฬา หรือมีความสามารถในการเล่นกีฬาอยู่ในระดับที่ดีพอควร ให้ได้รับการพัฒนาทักษะที่ถูกต้องและ ต่อเนื่อง มีความพร้อมที่จะเป็นนักกีฬาที่มีประสิทธิภาพของชาติ

อีกทั้งยังเป็นการ สร้างชื่อเสียงเกียรติภูมิ และเสถียรภาพความมั่นคง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าจนถึงขั้นสูงสุดของประเทศ (กรมสามัญศึกษา, 2533)

เนื่องจากโครงการพัฒนาการกีฬาของศูนย์กีฬาโรงเรียน กรมสามัญศึกษา เป็นโครงการที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ (พ.ศ.2534) ยังไม่มีแนวทางและรูปแบบในการจัดดำเนินงาน หรือบริหารในด้านการพัฒนานักกีฬาที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2535-2545) เพื่อให้ได้แนวทางที่ดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทาง การพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2535-2545) ของศูนย์กีฬาโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทาง การพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2535-2545) ของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของศูนย์กีฬาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 15 โรงเรียน เท่านั้น ได้แก่ สวนกุหลาบวิทยาลัย เตรียมอุดมศึกษา เตรียมอุดมพัฒนาการ วัฒนาพิทยาคม หอวัง สตรีวิทยา 2 เทพศิรินทร์ บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) สาทรวิทยาลัย นวมินทราชินยาภิเษก สตรีศรีอยุธยา สตรีศรีอยุธยา 2 เทพศิรินทร์ บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) สาทรวิทยาลัย สุรศักดิ์มนตรี ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย สามเสนวิทยาลัย และโยธินบูรณะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. วัน และเวลาที่แตกต่างกันในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ
2. ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นความคิดเห็นที่สามารถอธิบายถึงแนวทางในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ได้ตรงตามที่คาดว่าจะเป็นไปได้ ระหว่างปี พ.ศ.2535-2545

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์กีฬา หรือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ ของศูนย์กีฬาโรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหาร และนักวิชาการที่มีบทบาททางด้านพลศึกษา และกีฬาจากภารกิจกีฬาแห่งประเทศไทย กรมพลศึกษา คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ฝึกสอนกีฬา สมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางด้านพลศึกษา

ศูนย์กีฬาโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น โรงเรียนศูนย์กีฬา ซึ่งมีความพร้อมในด้านที่ดิน อาคารสถานที่ สำหรับเป็นที่ฝึก และฝึกซ้อมกีฬารวมทั้งมีครูอาจารย์พลศึกษาที่จะช่วยในการฝึกซ้อมนักกีฬา

แนวทาง หมายถึง วิธีการในการที่จะพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ในอีก 10 ปี ข้างหน้า (พ.ศ.2535-2545) ของศูนย์กีฬาโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับด้าน การส่งเสริมกีฬา, วิทยาศาสตร์การกีฬา (จิตวิทยาการกีฬา, เวชศาสตร์การกีฬา, โภชนาการ, การทดสอบสมรรถภาพ) การติดตามผลและประเมินผล, การบริการและสวัสดิการ ด้านต่าง ๆ การบริหารงานทั่วไปซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับด้าน ตัวนักกีฬา, ผู้ฝึกสอนกีฬา และผู้ดูแลนักกีฬา วิชาการ, วางแผนการจัดการเรียนการสอน, งบประมาณ, อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกซ้อม-แข่งขันและด้านอื่น ๆ การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทางด้านพลศึกษาและกีฬา ได้แก่ กรมพลศึกษา, การกีฬาแห่งประเทศไทย, โอลิมปิกแห่งประเทศไทย สโมสร และสมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย, สถาบันที่ผลิตบุคลากรทางด้านพลศึกษาและกีฬา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้มีแนวทางในการพัฒนานักกีฬาของศูนย์กีฬาโรงเรียน เพื่อแข่งขันในระดับชาติ ได้แก่ ซีเกมส์ เอเชียนเกมส์ และโอลิมปิกเกมส์ในโอกาสต่อไป
2. ทำให้มีข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการพัฒนาการกีฬาของประเทศไทยในระบบโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ